

מאזן ודוח כספי

ליום 31 בדצמבר 2013

מאזן ודוח כספי

ליום 31 בדצמבר 2013

תוכן עניינים

תאור פעילות המוסד לביטוח לאומי לתקופה ינואר-דצמבר 2013, דוח מינהלה.....7

דוחות כספיים ליום 31 לדצמבר 2013

33.....	דוח רואה החשבון המבקר.....
34-35.....	דוחות על המצב הכספי.....
36.....	דוחות על הביצוע הכספי.....
37.....	דוחות על השינויים בגרעון בהון.....
38-39.....	דוחות על תזרימי המזומנים.....
40-84.....	באורים לדוחות הכספיים.....
87.....	דין וחשבון של אקטואר המוסד.....

תאור פעילות המוסד לביטוח לאומי
לתקופה ינואר - דצמבר 2013 דוח מינהלה

תאור פעילות המוסד לביטוח לאומי לתקופה ינואר – דצמבר 2013 דוח מינהלה

דוח המינהלה ליום 31 בדצמבר, 2013 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות המוסד לביטוח לאומי (להלן – "המוסד") בחודשים ינואר - דצמבר, 2013. דוח המינהלה הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדוח התקופתי כמקשה אחת.

א. תאור כללי

המוסד הוא תאגיד כשיר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית. המוסד הוקם בשנת 1954 ומעניק מאז הטבות וביטוח סוציאלי לתושבי מדינת ישראל על פי "חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה - 1995" (להלן - החוק).

בחוק הביטוח הלאומי מעוגנות תוכניות לביטוח זקנה ושארים, אמהות, ילדים, נפגעי עבודה, נכות כללית, סיעוד, אבטלה, פשיטת רגל ופרוק תאגיד. לבד מגמלאות בכסף מעניק המוסד שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים, לאלמנות ולנפגעי איבה, שרותי סיעוד ושירותי ייעוץ לקשישים.

המוסד מופקד גם על ביצוע חוקים נוספים והסכמים בתחום הביטוח הסוציאלי, החשוב בהם הוא חוק הבטחת הכנסה שנועד להגן על כל משפחה בישראל מפני אובדן הכנסה ולהבטיח קיום בסיסי לאוכלוסיות נזקקות. כמו כן במקרים בהם בחרה המדינה לתגמל אוכלוסיות מסוימות למרות שלא צברו זכויות ביטוחיות, המוסד אינו אלא צינור להעברת כסף זה - תשלום קצבה לא ביטוחית (קצבה הממומנת על ידי הממשלה).

ב-1 בינואר 1995 נכנס לתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי (להלן – "חוק הבריאות"). על פי סעיף 15 לחוק הבריאות גובה המוסד מהמבוטחים דמי ביטוח בריאות בדרך שבה הוא גובה דמי ביטוח לאומי מהעובדים השכירים והלא שכירים, ואילו ממקבלי הגמלאות גובה המוסד את דמי ביטוח הבריאות ישירות מהקצבה. כמו כן, על פי סעיף 13(א)5 לחוק הבריאות מימון עלות סל הבריאות לקופות החולים מושלם מתקציב המדינה, כפי שנקבע מידי שנה בחוק התקציב השנתי. ההקצבה כאמור מועברת על ידי משרד הבריאות למוסד. המוסד מחלק את כספי דמי ביטוח הבריאות שגבה יחד עם כספי השלמת הסל לקופות החולים על פי נוסחת הקפיטציה שנקבעה בחוק הבריאות.

ב. סביבה עסקית

המוסד כפוף להוראות חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה - 1995, והתקנות שהותקנו על פיו.

ג. מצב כספי

תמצית דוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>נכסים</u>
		<u>נכסים שוטפים:</u>
4,017	4,131	חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין - דמי ביטוח
1,269	1,362	חובות הציבור
849	922	נכסים שוטפים אחרים
6,135	6,415	
		<u>נכסים שאינם שוטפים:</u>
210,600	216,000	איגרות חוב של ממשלת ישראל
5,172	5,093	ממשלת ישראל
1,139	1,206	נכסים אחרים
216,911	222,299	
223,046	228,714	<u>סך הכל נכסים</u>
		<u>התחייבויות</u>
4,697	4,687	התחייבויות שוטפות
		<u>התחייבויות שאינן שוטפות:</u>
4,697	5,211	התחייבויות בגין זכויות עובדים
439,868	464,982	קרנות הביטוח
334	307	התחייבויות אחרות
444,899	470,500	
(226,550)	(246,473)	גרעון בהון
223,046	228,714	<u>סך הכל התחייבויות וגרעון בהון</u>

סך המאזן ליום 31.12.2013 מסתכם ב- 228,714 מיליוני ש"ח לעומת 223,046 מיליוני ש"ח ליום 31.12.2012.

הנכסים השוטפים ליום 31.12.2013 הסתכמו ב- 6,415 מיליוני ש"ח ומהווים כ- 2.7% מסך המאזן. הנכסים השוטפים ליום 31.12.2012 אשר הסתכמו ב- 6,135 מיליוני ש"ח היוו גם כ- 2.8% מסך המאזן באותו מועד.

ההתחייבויות השוטפות ליום 31.12.2013 הסתכמו ב- 4,687 מיליוני ש"ח ומהוות כ- 2% מסך המאזן, לעומת ההתחייבויות השוטפות ליום 31.12.2012 אשר הסתכמו ב- 4,697 מיליוני ש"ח והיוו כ- 2.1% מסך המאזן באותו מועד.

נכסים שאינם שוטפים ליום 31.12.2013 הסתכמו ב- 222,299 מיליוני ש"ח ומהווים כ- 97% מסך המאזן, לעומת נכסים שאינם שוטפים ליום 31.12.2012 אשר הסתכמו ב- 216,911 מיליוני ש"ח והיוו גם כ- 97% מסך המאזן באותו מועד.

התחייבויות שאינן שוטפות ליום 31.12.2013 הסתכמו ב- 470,500 מיליוני ש"ח ומהוות כ- 206% מסך המאזן, לעומת התחייבויות שאינן שוטפות ליום 31.12.2012 אשר הסתכמו ב- 444,899 מיליוני ש"ח והיוו כ- 199% מסך המאזן באותו מועד. עיקר הגידול בהתחייבויות שאינן שוטפות נובע מהגידול בקרנות הביטוח בשל עלייה במספר הזכאים הנכללים בחישוב קרנות הביטוח, מעבר בין וקטור ריביות 2013 לעומת 2012, ועדכון הסכום הבסיסי של הגמלאות. ראה גם באור 16 לדוחות הכספיים.

הגרעון נטו ליום 31.12.2013 הסתכם ב- 246,473 מיליוני ש"ח לעומת 226,550 מיליוני ש"ח ביום 31.12.2012. השינוי בגרעון בהון נובע מתוספת בגרעון נטו השנה שהסתכם ב- 19,923 מיליוני ש"ח.

איגרות חוב של ממשלת ישראל-

המוסד משקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות המונפקות עבורו על ידי בנק ישראל.

האיגרות המונפקות הן משני סוגים בתנאים המופרטים להלן. ההשקעה בתקופת הדוח מתחלקת באופן שווה בין שני הסוגים. האיגרות צמודות למדד המחירים לצרכן ונושאות ריבית צמודה, המשולמת אחת לשישה חודשים.

- איגרות חוב מסוג "עיבל": איגרת ל- 20 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן בשיעור שנתי של 5.5% כאשר מדד הבסיס הוא המדד אשר פורסם בחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה התשיעית.
- איגרות חוב בריבית משתנה: איגרת ל-17 שנה הנושאת ריבית צמודה למדד המחירים לצרכן כאשר מדד הבסיס הוא המדד המתייחס לחודש ההשקעה. האיגרת נפרעת ב-12 תשלומים שנתיים החל מהשנה השישית. הריבית על איגרת זו נקבעת על פי מועד ההנפקה בשיטה שהוסכמה עם משרד האוצר והיא מותאמת לריבית על איגרות חוב, המונפקות על ידי הממשלה באותו חודש. שיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2013 היה 1.47%.

החל משנת 2009 איגרות החוב מוצגות לפי שיטת השווי ההוגן. המודל שיושם לצורך הערכת השווי ההוגן הוא מודל היוון תזרימי מזומנים לפי וקטור ריביות של איגרות תלוש אפס (Zero Coupon).

איגרות החוב לפי שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013 הינם 216,000 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - 210,600 מיליוני ש"ח)

איגרות החוב לפי עלות מתואמת ליום 31 בדצמבר 2013 הינם 176,693 מיליוני ש"ח (שנה קודמת - 169,179 מיליוני ש"ח).

בשנת הדוח השקיע המוסד 14,150 מיליוני ש"ח באיגרות חוב. פדיון איגרות חוב בשנת 2013 הסתכם בכ- 9,858 מיליוני ש"ח.

נכסים אחרים -

נכסים אחרים כוללים רכוש קבוע בסך של 888 מיליוני ₪ (מתוכם - 795 מיליוני ₪ בגין קרקע ומבנים). החל משנת 2012 המבנים מוצגים על בסיס שווים ההוגן. על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנים שבבעלותו, התקשר המוסד עם שמאי מקרקעין שהינם מעריכי שווי מקצועיים בלתי תלויים והשווי ההוגן נקבע בהתייחס לראיות מבוססות שוק. יום ההערכה מחדש הינו 31 בדצמבר 2012. עקב השימוש במודל הערכה מחדש נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2013 ו-2012 הינה 153 מיליוני ש"ח.

קרנות הביטוח -

קרנות הביטוח הן אומדניי התחייבויות של ענפי הביטוח בסוף שנת הדיווח כלפי המבוטחים, שלגביהם נוצרה עד יום המאזן עילה לזכאות לגימלה. קרנות הביטוח מתייחסות לענפים: זקנה ושארים, נכות כללית, נפגעי עבודה וסיעוד המוגדרים על ידי המוסד כענפים ארוכי טווח. הקרנות מבוססות על תחשיביים אקטואריים, על בסיס הנחות יסוד שנקבעו על ידי מנהלת המוסד.

חישוב ההתחייבות נערך על פי סכום הזכאות העומד לזכות המבוטח ביום המאזן, תוך התאמה לשינוי בסכום הקיצבה המעודכן נכון למועד החישוב.

קרנות הביטוח מוצגות לפי שיטת השווי ההוגן. שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות בגין קרנות הביטוח הינם וקטור ריביות של איגרות תלוש אפס (Zero Coupon).

הגידול בהתחייבויות בגין קרנות הביטוח בשנת 2013 לעומת שנה קודמת הסתכם ב- 25,114 מיליוני ש"ח. ההשפעה שנרשמה בדוח על הביצוע הכספי הינה 25,274 מיליוני ש"ח (ההפרש נזקף לחובת האוצר בגין חלקו בקרנות הביטוח בענפים: סיעוד ונכות כללית).

פרסום דו אקטואר תלת שנתי -

ביולי 2013 פרסם המוסד בהתאם לדרישה בסעיף 24(ב) לחוק הביטוח הלאומי דוח אקטוארי תלת שנתי (להלן: "דוח מלא") המבוסס על נתוני 31.12.2010. דוח מלא קודם פורסם לפני 15 שנה ובהתבסס על נתוני 31.12.1995.

בין מטרות הדוח הוא מתן תמונת מצב אקטוארית ארוכת טווח מלאה שתאפשר בחינה של שינויים נדרשים במידת הצורך לשמירה ולשיפור מצבו הפיננסי של המוסד. שלא בדומה לדוח הכספי, המבוסס על כללי חשבונאות מקובלים הנהוגים במוסד מידי שנים, המציג מחד, תמונת מצב נכון למועד הדוח הכספי ומאידך, ההתחייבות האקטוארית מוצגות בגין ארבע ענפים בלבד עבור האוכלוסייה הזכאית לגמלה. הדוח המלא, מרחיב ומציג את מחויבות המוסד לטווח ארוך על כלל האוכלוסייה שעדיין אינה זכאית לגמלה במועד הדוח.

הנתונים הכלולים בדוח מתייחסים לגמלאות על פי חוק המוסד לביטוח לאומי ואינם כוללים תחשיב עבור גמלאות המשולמות מכח הסכמים וחוקים שונים כגון: בהתאם לסעיף 9 בחוק. כמקובל במדיניות מערביות, המודל של הדוח משקף תחזיות לתקופה של 75 שנים, עבור כלל האוכלוסייה שעשויה להיות זכאית בתקופה זו לקבלת קצבאות המשולמות על ידי המוסד, וכן מפרט את מקורות המימון לתשלום של קצבאות אלה.

עיקרי מסקנות הדוח הם שבהתאם למצב הנוכחי המוסד לא יוכל לעמוד במלוא התחייבויותיו בעוד כשלושים שנה.

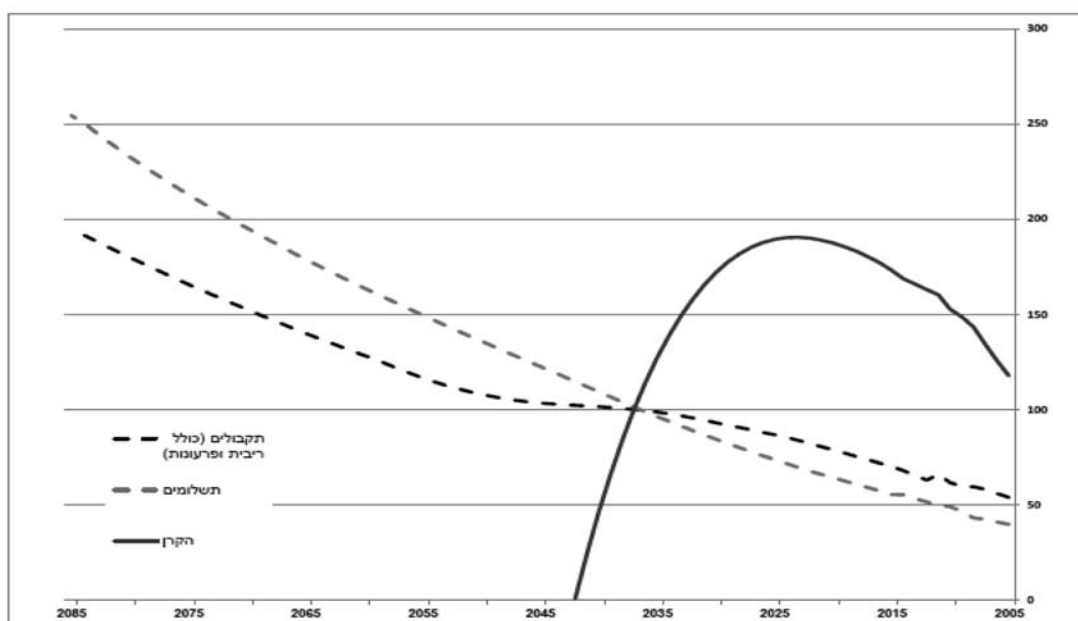
הדוח בוחן מספר תרחישים על מנת לבדוק את השפעתם של פרמטרים שונים על מצבו הפיננסי של המוסד, בין התרחישים שנבחנו: גידול בשכר ב-1%, גידול בפריון, דחית גיל הפרישה, הקטנת קצבאות ועוד. בכל אחד מהתרחישים נכסי המוסד, המושקעים באג"ח מיועד המונפק ע"י המדינה הרשומים כקרן של המוסד, יאזלו לא יאוחר משנת 2050, מלבד התרחיש בו קיימת הנחה של גידול שכר שנתי של 1%, שבו אוזלת קרן המוסד עד לשנת 2071.

הדוח מציג את ההתפתחות ביתרת הגירעון התזרימי של המוסד על פני השנים. יתרה זו מחושבת כהפרש בין התקבולים השוטפים (דמי ביטוח ומימון האוצר - ללא תקבולים בגין ריבית ופירעונות) לבין התשלומים. כמו כן, מציג הדוח את ההשפעה ההולכת וגדלה של הגרעון התזרימי שיווצר על תשלומי האוצר הנדרשים לכיסויו.

על פי הדוח, בטווח הארוך, היות ותשלומי המוסד צפויים לגדול בקצב מהיר יותר מאשר תקבולי המוסד, בשנים הבאות הריבית וגם הקרן ישלימו את הפער בין התקבולים לתשלומים ולפי הדוח כבר בשנת 2030 הגרעון התזרימי צפוי להגיע לסך של כ- 13.5 מיליארדי ₪.

לפיכך, כאשר המוסד יידרש לממן את הוצאותיו מריבית ו/או פירעונות שהוא מקבל מהאוצר ואינו משקיע אותם בחזרה באג"ח מדינה, ייוצר "עומס" על הגירעון בתקציב המדינה ובהמשך האוצר אף יידרש להזרים כסף למוסד בנוסף על התשלומים השוטפים שמעביר אליו בהתאם להוראות הקיימות, זאת על מנת לכסות את הגירעון שייוצר למוסד, כך שהמוסד יוכל לעמוד בהתחייבויותיו.

גרף תחזית תזרימים – תקבולים ותשלומים של המוסד, ויתרות הקרן.

הגרף מציג את קצב השתנות הגידול של התשלומים בעתיד לעומת הגידול של התקבולים וכתוצאה מכך ההשפעה על הקרן.

על פי הגרף ניתן לראות כי בעתיד, התשלומים צפויים לגדול בקצב מהיר יותר מאשר התקבולים ולכן בשנים הבאות הריבית וגם הקרן ישלימו את הפער בין התקבולים לתשלומים. מצב זה מאט את קצב הגידול של הקרן, עם השנים הקרן תתחיל לקטון (שנת 2024) עד שתתרוקן (בשנת 2042), כך שהמוסד צפוי להימצא בגירעון תזרימי וללא מימון ממשלתי נוסף הוא לא יהיה מסוגל לשלם את מלוא התחייבויותיו על פי חוק.

ד. תוצאות הפעילות:

תמצית דוחות על הביצוע הכספי (במיליוני ש"ח):

<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>הכנסות</u>
			הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:
33,888	34,540	37,062	הכנסות מדמי ביטוח
17,289	18,145	18,195	הכנסות מהעברות
51,177	52,685	55,257	
			הכנסות מעסקאות חליפין:
11,730	21,568	8,863	הכנסות מימון
458	405	721	הכנסות אחרות
12,188	21,973	9,584	
63,365	74,658	64,841	סך הכל הכנסות
			הוצאות
51,419	55,578	58,041	גמלאות ותשלומים אחרים
27,716	56,971	25,274	גידול בקרנות הביטוח
1,069	1,293	1,449	שכר ואחרות
80,204	113,842	84,764	סך הכל הוצאות
(16,839)	(39,184)	(19,923)	גרעון נטו לשנה

הכנסות מדמי ביטוח:

הכנסות המוסד מדמי ביטוח ממעסיקים ומלא שכירים (כולל שיפוי האוצר) בשנת 2013 הסתכמו ב- 37,062 מיליוני ש"ח לעומת 34,540 מיליוני ש"ח בשנת 2012 המשקפות עלייה של 7.3% כתוצאה מהסיבות הבאות:

- גידול כולל בנפח השכר של המועסקים המבטא גידול של 2.7% בשכר הממוצע החודשי ו- 2.3% במספר המועסקים, לעומת שנת 2012.
- הגדלת שיעור דמי הביטוח ממעסיקים ב-0.6% (משכר העובד מעל 60% - שיעור רגיל) בינואר 2013 שגרם לגידול בהכנסות הנאמד בכ-1,050 מיליוני ש"ח.

פירוט הכנסות מדמי ביטוח (במיליוני ש"ח):

דמי ביטוח מעסיקים	2013	2012	גידול ב- %
הכנסות דמי ביטוח ממעסיקים	31,587	29,246	8
שיפוי אוצר	2,297	2,216	3.7
שינוי בהפרשה לחובות מסופקים	(287)	(198)	45
סה"כ דמי ביטוח מעסיקים	33,597	31,264	7.5

דמי ביטוח לא שכירים	2013	2012	גידול (קטיון) ב- %
הכנסות דמי ביטוח מלא שכירים	3,285	3,153	4.2
שיפוי אוצר	175	158	10.8
שינוי בהפרשה לחובות מסופקים	5	(35)	(114)
סה"כ דמי ביטוח מלא שכירים	3,465	3,276	5.8

סה"כ הכנסות מדמי ביטוח	37,062	34,540	7.3
------------------------	--------	--------	-----

התפלגות הכנסות דמי ביטוח לענפי הביטוח השונים (במיליוני ש"ח):

גידול ב- %	2012	2013	<u>דמי ביטוח מעסיקים</u>
4.4	13,809	14,419	זקנה ושארים
4.3	5,063	5,284	נכות כללית
15.3	556	641	סיעוד
32.3	2,322	3,073	נפגעי עבודה
8.5	272	295	נפגעי תאונות
11.5	2,510	2,798	אמהות
4.6	5,895	6,164	ילדים
9.9	700	769	אבטלה
12.5	128	144	פשיטת רגל
11.1	9	10	הענקות מטעמי צדק
7.5	31,264	33,597	סה"כ

גידול ב- %	2012	2013	<u>דמי ביטוח מלא שכירים</u>
5.8	1,524	1,612	זקנה ושארים
5.6	537	567	נכות כללית
6.9	58	62	סיעוד
5.8	189	200	נפגעי עבודה
3.2	31	32	נפגעי תאונות
5.6	250	264	אמהות
6	686	727	ילדים
-	1	1	הענקות מטעמי צדק
5.8	3,276	3,465	סה"כ

הכנסות מהעברות – הכנסות מתקציב המדינה על פי סעיף 32 לחוק:

סעיף 32 לחוק מחייב את אוצר המדינה להשתתף בתקציב המוסד בענפי הביטוח: זקנה ושארים, נכות, סיעוד, אמהות וילדים.

ההכנסות מתקציב המדינה הסתכמו בשנת 2013 ב- 18,195 מיליוני ש"ח לעומת 18,145 מיליוני ש"ח בשנת 2012, גידול של כ- 0.3%.

ענף ילדים -

החל מאוגוסט 2013 חל קיצוץ בשיעור השתתפות אוצר המדינה בענף ילדים מ-210% ל-166% מתקבולי המוסד בענף זה, עד סוף השנה. שיעור ההשתתפות המשוקלל בענף ילדים בשנת 2013 עמד על 195.33% לעומת 206.92% בשנה קודמת - ירידה של 5.6%. מנגד קיים גידול בתקבולי המוסד מדמי ביטוח בענף ילדים של 4.36% (המשמשים בחישוב בסיס התקצוב) שגרם לירידה נטו של 1.5%, כדלהלן.

הכנסות מהשתתפות תקציב המדינה לפי הענפים המתוקצבים (במיליוני ש"ח):

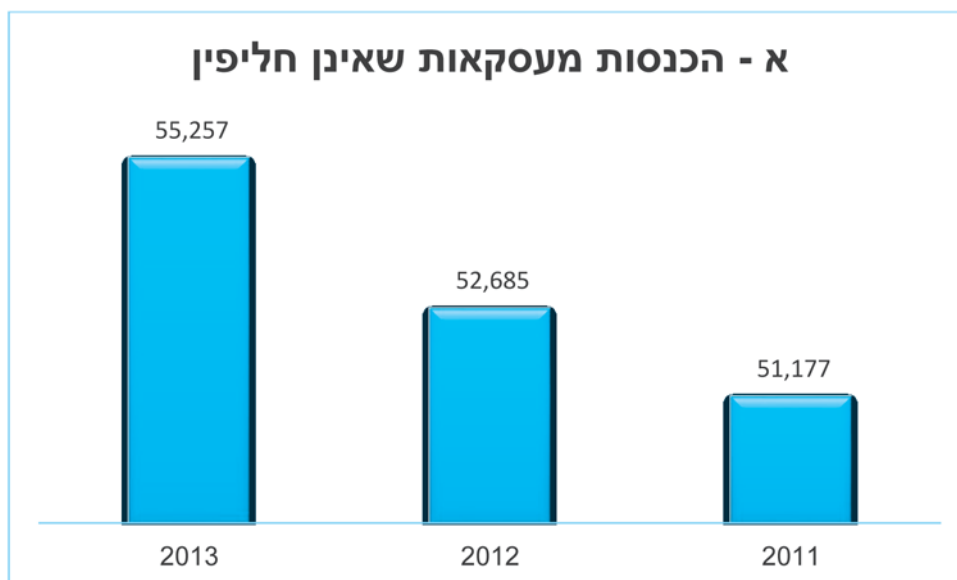
ענף	2013	2012	גידול (קיטון) ב- %
זקנה ושארים	2,734	2,624	4.2
נכות כללית	784	760	3.2
סיעוד	976	932	4.7
אמהות	271	198	36.9
ילדים	13,425	13,626	(1.5)
הענקות מטעמי צדק	5	5	-
סה"כ	18,195	18,145	0.3

הכנסות מימון –

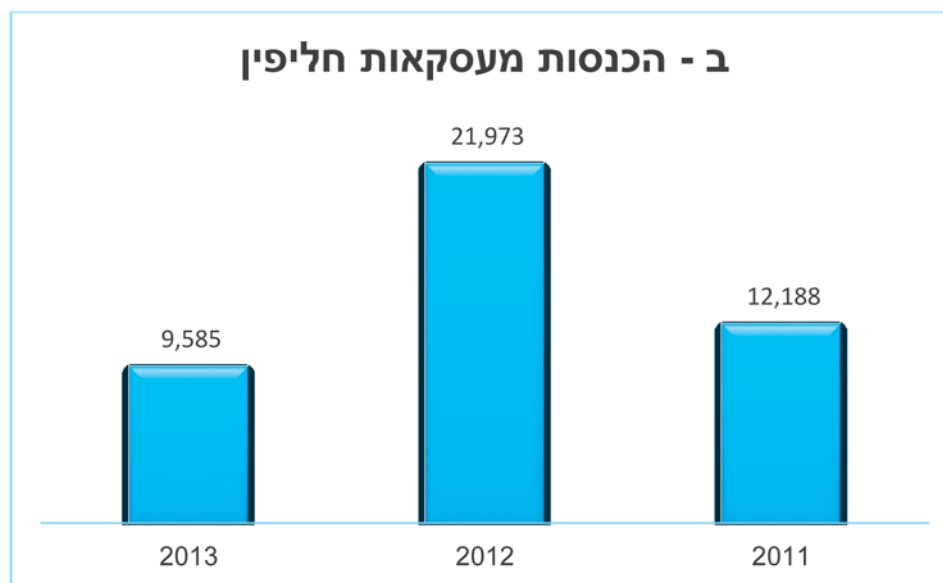
הכנסות המימון של המוסד לשנת 2013 הסתכמו בכ- 8,863 מיליוני ש"ח לעומת 21,568 מיליוני ש"ח בשנת 2012, קיטון של 59%. הסיבה העיקרית לקיטון בהכנסות מימון נובעת משחיקת השווי ההוגן של אגרות חוב (שנכללת במסגרת הוצאות המימון) בסך של 2,113 מיליוני ש"ח בשנת 2013, לעומת שערך של 11,599 מיליוני ש"ח בשנת 2012.

א - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין

ב - הכנסות מעסקאות חליפין

גמלאות ותשלומים אחרים:

הוצאות גמלאות כוללות תשלומים על פי החוק בלבד ואינם כוללות גמלאות הממומנות על ידי אוצר המדינה על פי סעיף 9 לחוק ועל פי חוקים והסכמים אחרים. תשלומים אחרים מתייחסים בעיקר לתשלומים בעין ותשלומים אחרים על פי חוק הכוללים: הוצאות בגין שיקום, סיוע משפטי, דמי קבורה, הוצאות ריפוי נפגעי עבודה, תשלומים לספקי סיעוד וכדומה.

הוצאות גמלאות בשנת 2013 הסתכמו ב- 58,041 מיליוני ש"ח לעומת 55,578 מיליוני ש"ח בשנת 2012 עלייה של 4.4%.

הסיבות העיקריות שגרמו לשינוי בהוצאות הגמלאות הינן בעיקר:

- גידול במספר מקבלי הגמלאות בשנת 2013 לעומת שנת 2012.
- עדכון הגמלאות והתאמתן לעליית המחירים במשק - עדכון הסכום הבסיסי בינואר 2013, המהווה את הבסיס לתשלום מרבית הגמלאות, בשיעור של 1.4%.
- החל מאוגוסט 2013, קצבאות ילדים והתוספת למשפחות עם שלושה ילדים ויותר, המקבלות גמלה להבטחת הכנסה ירדו. על פי הערכות הקיצוצים נאמדו בכ-2.7 מיליארד ש"ח לשנה.
 - הקצבה לילדים שנולדו לאחר 1.2.2003 - נקבעה לקצבה אחידה ובלתי תלויה במיקומו של הילד במשפחה וירדה מ-175 ש"ח לילד ל-140 ש"ח.
 - הקצבה לילדים שנולדו לפני תאריך 1.6.2003 - נקבעו שלוש מדרגות בהתאם למיקומו של הילד במשפחה. ילד ראשון ושני 140 ש"ח, ילד שלישי 172 ש"ח, ילד רביעי 336 ש"ח וילד חמישי ויותר 354 ש"ח.

פרוט הוצאות הגמלאות לפי ענפים (במיליוני ש"ח):

גידול (קיטון) ב- %	2012	2013	
5.1	20,845	21,898	זקנה ושארים
6.4	10,406	11,076	נכות כללית
7.8	4,706	5,071	סיעוד
8.2	3,975	4,299	נפגעי עבודה
15.4	26	30	נפגעי תאונות
9.7	5,494	6,029	אמהות
(11.9)	7,032	6,197	ילדים
12.7	2,864	3,228	אבטלה
(8.1)	209	192	פשיטת רגל
-	21	21	הענקות מטעמי צדק
4.4	55,578	58,041	סה"כ

להלן מספר מקבלי גמלאות בענפים עיקריים*:

גידול ב- %	2012	2013	
4.8	741,400	777,000	זקנה ושארים
4.0	287,500	299,000	נכות כללית
2	153,000	156,000	סיעוד
3.8	44,880	46,600	נפגעי עבודה
3.6	167,000	173,000	אמהות
2.3	2,570,000	2,629,000	ילדים
11.7	60,000	67,000	אבטלה

* נלקח מתוך הצעת תקציב לשנת 2014, הכולל נתוני אומדן ביצוע לשנת 2013.

הערות לעניין מספר מקבלי הגמלאות

- מספר מקבלי הגמלאות מתייחס למבוטחי המוסד לביטוח לאומי.
- אמהות - מתייחס למקבלי דמי לידה.
- נפגעי עבודה - מתייחס למקבלי גמלת נכות מעבודה (קבועה, זמנית, תלויים).

גידול בקרנות הביטוח

הגידול בהתחייבויות בגין קרנות הביטוח בשנת 2013 לעומת שנה קודמת הסתכם ב- 25,114 מיליוני ש"ח. ההשפעה שנרשמה בדוח על הביצוע הכספי הינה 25,274 מיליוני ש"ח (ההפרש נזקף לחובת האוצר בגין חלקו בקרנות הביטוח בענפים: סיעוד ונכות כללית).

הסיבות שגרמו לגידול בקרנות הביטוח הינן:

- **ריבית ההיוון** - שיעורי הריבית בהם נעשה שימוש בחישוב הערך הנוכחי של ההתחייבויות הינם וקטור ריבית של אגרות תלוש אפס (Zero Coupon). השינוי בוקטור הריביות בין שנת 2013 לבין שנת 2012 גרם לגידול של 4.6 מיליארדי ש"ח ביתרת קרנות הביטוח.
- **שינויים במדד ועדכון הסכום הבסיסי** - עדכון הסכום הבסיסי, המשמש כבסיס לחישוב הקצבאות גרם לגידול של 8.4 מיליארד ₪ ביתרת קרנות הביטוח.
- **שינויים דמוגרפיים ואחרים** - שינויים דמוגרפיים המהווים את מספר מקבלי הגמלאות נכון ליום 31 בדצמבר 2013 גרם לגידול של 12.1 ביתרת קרנות הביטוח.

פרוט עדכון קרנות הביטוח לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

קיטון ב- %	2012	2013	
(56.5)	37,605	16,358	זקנה ושארים
(52.9)	12,607	5,942	נכות כללית
(45.6)	4,582	2,494	נפגעי עבודה
(77.9)	2,177	480	סיעוד
(55.6)	56,971	25,274	סה"כ

שכר עבודה והוצאות כלליות

הוצאות שכר עבודה והוצאות כלליות מוצגות בניכוי חלקם היחסי של האוצר וקופות החולים, הנובע מביצוע חוקים שונים בדבר מתן גמלאות ומביצוע חוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994.

הוצאות שכר עבודה ונלוות כוללות הוצאות בגין שכר שוטף ועדכון הפרשה לזכויות עובדים בגין פרישה. סך הוצאות השכר מוצגות בניכוי החלק היחסי של האוצר וקופות החולים.

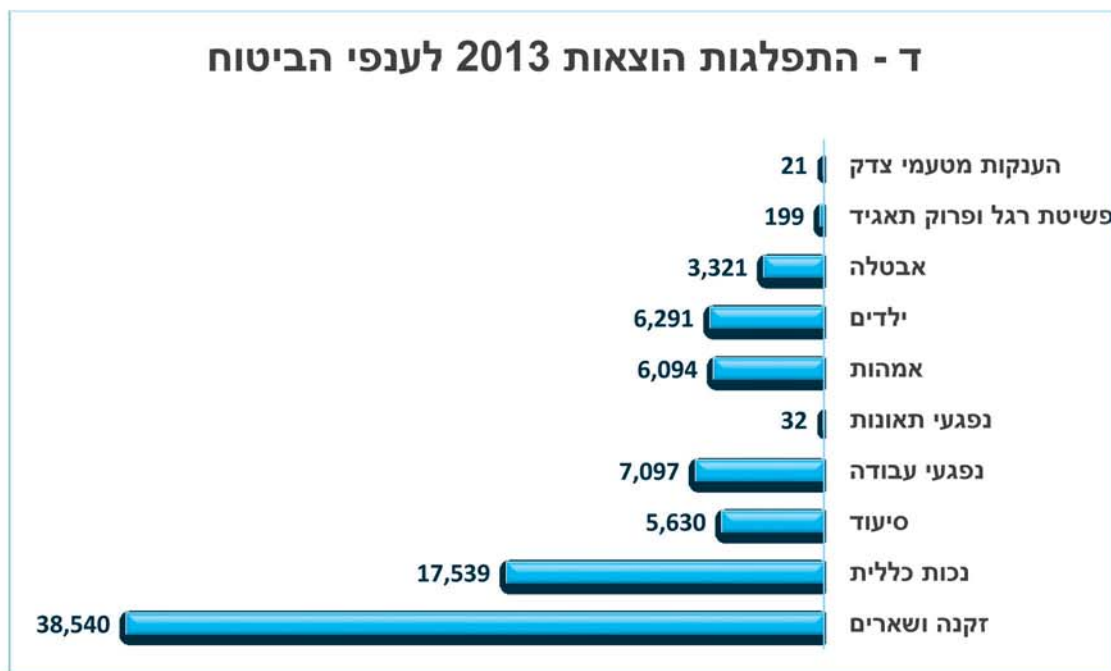
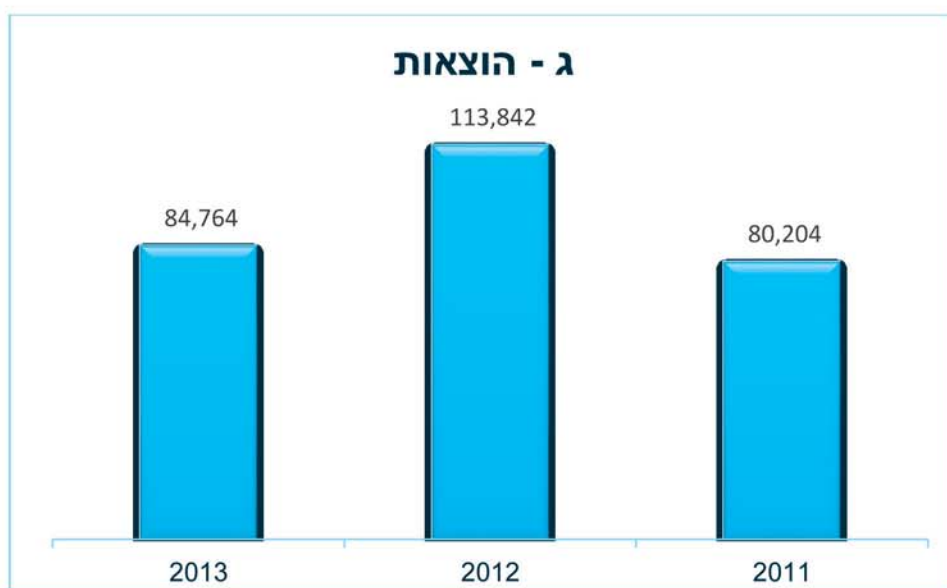
פירוט שכר עבודה ונלוות (במיליוני ש"ח)

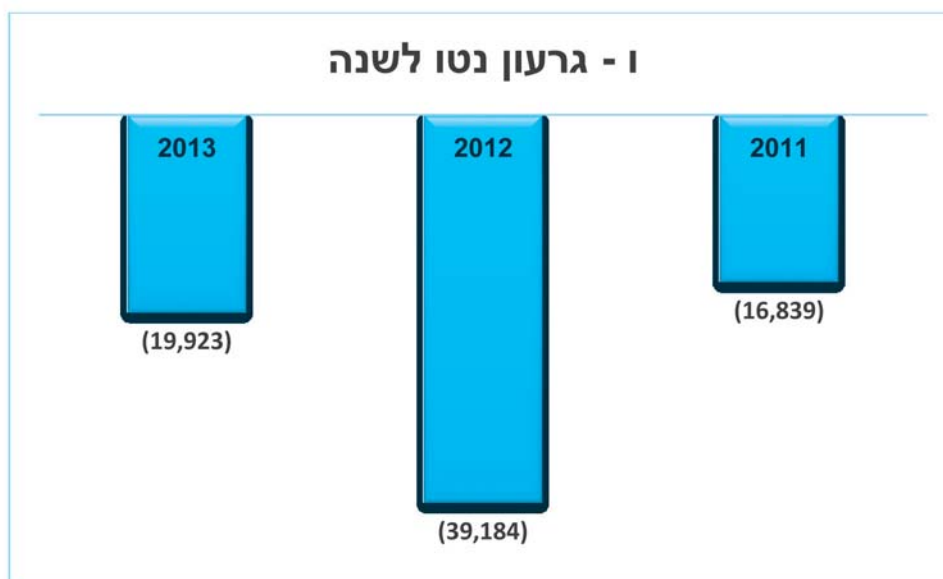
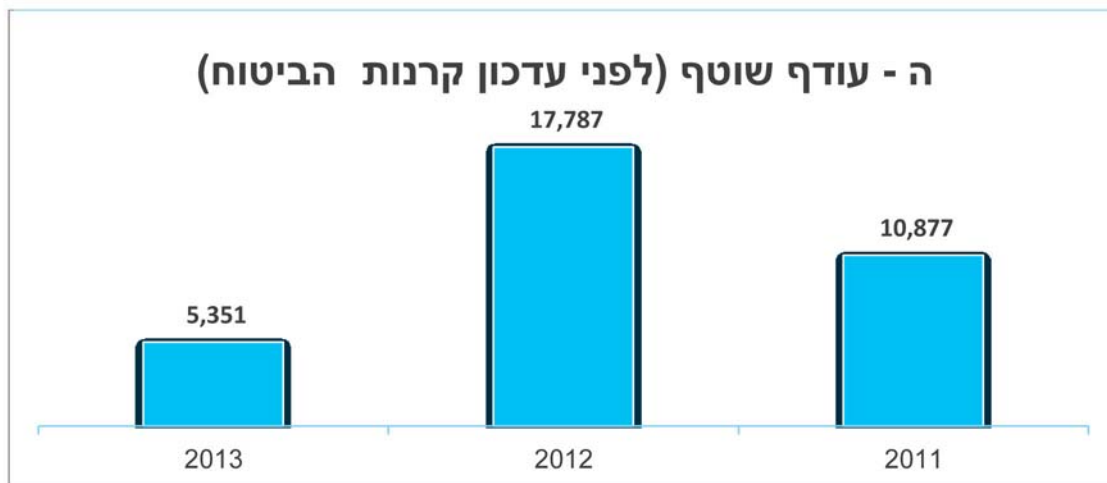
גידול ב- %	2012	2013	
5.6	857	905	שכר ונלוות
45.7	350	510	עדכון הפרשה לזכויות עובדים בגין פרישה
17.2	1,207	1,415	
5.7	(335)	(354)	בניכוי - השתתפות גורמי חוץ
21.7	872	1,061	סה"כ שכר ונלוות

הוצאות הנהלה וכלליות הסתכמו ב- 388,417 אלפי ש"ח בשנת 2013 (הוצאות בסך של 518,073 אלפי ש"ח בניכוי 129,656 אלפי ש"ח השתתפות גורמי חוץ) לעומת 422,093 אלפי ש"ח בשנת 2012, (הוצאות בסך של 584,273 אלפי ש"ח בניכוי 162,180 השתתפות גורמי חוץ) קיטון של 8%.

- תרשים ג - הוצאות (במיליוני ש"ח)
- תרשים ד - התפלגות הוצאות 2013 בין ענפי הביטוח (במיליוני ש"ח)
- תרשים ה - עודף שוטף (לפני עדכון קרנות הביטוח) (במיליוני ש"ח)
- תרשים ו - גרעון נטו לשנה (במיליוני ש"ח)

ה. נזילות ומקורות מימון –

ליום 31.12.2013 למוסד הון חוזר חיובי בסך 1,728 מיליוני ש"ח לעומת 1,438 מיליוני ש"ח ב- 31.12.2012. הגידול בהון החוזר נובע מגידול ביתרת חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין ובגין גידול ביתרת חובות הציבור בגין גמלאות.

היחס השוטף של המוסד ליום 31.12.2013 הוא 1.37 לעומת 1.3 ליום 31.12.2012.

מדיניות המוסד הינה להשקיע את יתרות הכספים באיגרות חוב מסדרות מיוחדות, המונפקות עבורו על יד בנק ישראל (ראה גם באור 9 לדוחות הכספיים).

ו. ארועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. לאחר תום שנת 2013 התקבלו מספר שינויים העשויים להשפיע על תקציב המוסד. להלן פרוט תיקוני החקיקה העיקריים ואומדן מינהלת המוסד על פעילותו :

בענפי הגמלאות:

- גמלת ילדים - בחודש אוגוסט 2013 עקב שינויי חוק הופחתו קצבאות הילדים. גובה ההפחתה נעה בין 35 ש"ח ל-128 ש"ח לחודש, בהתאם לגילו ולמיקומו הסידורי של הילד במשפחה. הסכומים שנקבעו יישארו בתוקף עד סוף שנת 2014.
- שירותים מיוחדים (נכות כללית) - במרץ 2014 שונה מבחן התלות בשר"מ ולפיו גם הצורך בהשגחה המעניק ניקוד לצורך קביעת הזכאות.

דמי ביטוח וגבייה:

- בהתאם לחוק לשינוי נטל המס שעבר בתחילת שנת 2014, בוצעה פריסה מחדש בגין התוספת בשיעור של 1% בדמי ביטוח מעסיקים (בשיעור הרגיל) במקום שנתיים ל-3 שנים כדלהלן:
 - 1.1.2014 - במקום שיעור של 7% חל על המעסיק שיעור של 6.75%.
 - 1.1.2015 - במקום שיעור של 7.5% חל על המעסיק שיעור של 7.25%.
 - 1.1.2016 - שיעור של 7.5%.
- במקביל תערך התאמה בשיעור השיפוי מהאוצר בגין מעסיקים על פי סעיף 32 ג כדלהלן:
 - 1.1.2014 - אחוז השיפוי 7.4%.
 - 1.1.2015 - אחוז השיפוי 7.22%.
 - 1.1.2016 - אחוז השיפוי 7.1%.
- עדכון שיעור ההשתתפות של אוצר המדינה בענף ילדים ל-170.3% בינואר 2014.

2. העברת יתרות נכסים מענף ילדים לענפים גרעונים בשנת 2013 -
בישיבת מנהלת המוסד מיום 23 במרץ 2014 הוסכם על העברת הסכומים הנדרשים לצורך
איפוס הגירעונות בענפים סיעוד אימהות, נכות כללית והענקות מטעמי צדק מיתרות ענף
ילדים, בהתאם לאומדן שהכין מינהל מחקר ותכנון. נכון למועד הכנת דוח זה טרם
התקבלה הסכמת מועצת המוסד ואישור השר הממונה.

ז. פעילות עבור אחרים

דמי ביטוח בריאות:

ב-1 בינואר 1995 נכנס לתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי. ממועד תחולת החוק מנועות
קופות החולים לגבות דמי ביטוח לכיסוי של הבריאות. על פי סעיף 15 לחוק הבריאות גובה
המוסד מהמבוטחים דמי ביטוח בריאות בדרך שבה הוא גובה דמי ביטוח לאומי מהעובדים
השכירים והלא שכירים, ואילו ממקבלי הגמלאות גובה המוסד את דמי ביטוח הבריאות
ישירות מהקצבה. כמו כן, השלמת מימון של הבריאות מועברת אף היא ממושרד הבריאות
למוסד.

המוסד מחלק את כספי דמי ביטוח הבריאות שגבה יחד עם כספי השלמת הסל לקופות
החולים על פי נוסחת הקפיטציה שנקבעה בחוק הבריאות.

השתתפות בהוצאות מינהל -

על פי הוראות סעיף 15(ג) לחוק הבריאות, נושאות קופות החולים בחלק יחסי מהוצאות
הנהלה וכלליות בשיעור שנקבע בתקנות ביטוח בריאות ממלכתי (הוצאות המוסד), התשנ"ה -
1995. השתתפות קופות החולים מוגבלת לתקרה של 0.5% מתקבולי דמי ביטוח בריאות (לא
כולל הוצאות שמיוחסות באופן ישיר).

השתתפות קופות החולים בשנת 2013 בהוצאות המוסד הסתכמו ב- 94.6 מיליוני ש"ח (שנת
2012 - 90.6 מיליוני ש"ח).

להלן נתוני גביית דמי ביטוח בריאות (במיליוני ש"ח)

גידול (קיטון) ב- %	2012	2013	גביית דמי ביטוח בריאות
4.5	14,665	15,324	מעסיקים
4.6	1,750	1,831	לא שכירים
3.5	1,703	1,762	גבייה ממקבלי גמלאות
(64.3)	14	5	סעיף 58
4.4	18,132	18,922	סה"כ לפני ניכויים
6.6	(1,899)	(2,024)	ניכויים על פי חוק
4.1	16,233	16,898	סה"כ דמי ביטוח בריאות

השלמת סל וקרן לנפגעי תאונות (במיליוני ש"ח)

גידול (קיטון) ב- %	2012	2013	
(0.6)	14,852	14,761	השלמת סל - שנה שוטפת
(100)	(1,190)	-	קיזוזים משנה קודמת
1.4	425	431	קרן לפצועי נפגעי תאונות
7.8	14,087	15,192	סה"כ להעברה לקופות

תשלומי גמלאות מכח סעיף 9 לחוק, הסכמים וחוקים שונים

המוסד מבצע תשלומי גמלאות שאינן נכללות בחוק הביטוח הלאומי. תשלומים אלו ממומנים על ידי אוצר המדינה ומשרד הבטחון. גמלאות אלה אינן נחשבות כגמלאות גבייתיות ועל כן לא מופיעות בדוחות על הביצוע הכספי.

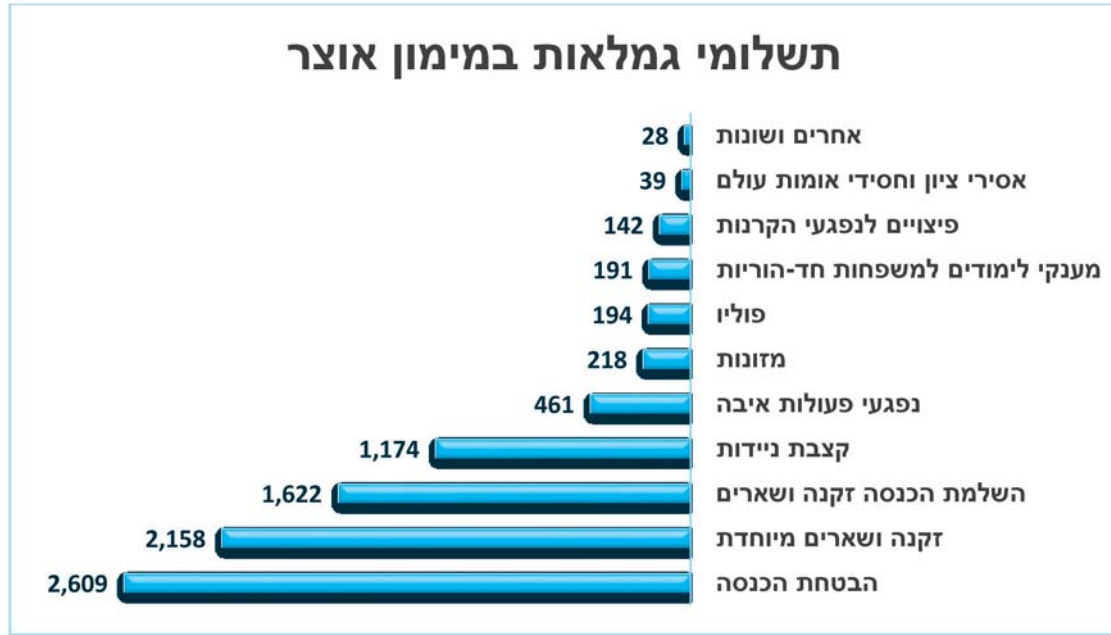
השתתפות בהוצאות המינהל –

על פי הוראות סעיף 9(ב) לחוק נושאת הממשלה בחלק יחסי מהוצאות המינהל שהיו בפועל, כאשר סכום זה נאמד על יסוד חלוקת ההוצאות המנהליות לכל ענפי הביטוח.

על פי שיעור ההשתתפות מחוייבת הממשלה בהוצאות שיש למוסד על בסיס מצטבר.

תשלומי גמלאות שבמימון משרד האוצר (במיליוני ש"ח)

גמלה	2013	2012	גידול\קיטון) ב- %
הבטחת הכנסה	2,609	2,520	3.5
זקנה ושארים מיוחדת	2,158	2,266	(4.8)
השלמת הכנסה זקנה ושארים	1,622	1,570	3.3
קצבת נידות	1,174	1,120	4.8
נפגעי פעולות איבה	461	466	(1.1)
מזונות	218	215	1.4
פוליו	194	173	12.1
מענקי לימודים למשפחות חד-הוריות	191	187	2.1
פיצויים לנפגעי הקרנות	142	136	4.4
אסירי ציון וחסידי אומות עולם	39	34	14.7
אחרים ושונות	28	31	(9.7)
סה"כ	8,836	8,718	1.4

תשלומי גמלאות שבמימון משרד הבטחון (במיליוני ש"ח)

גמלה	2013	2012	גידול (קיטון) ב- %
תגמולי מילואים	1,098	1,115	(1.5)
אבטלה למשוחררי צבא קבע	28	25	12
דמי לידה לחיילות משוחררות	0.3	0.3	-
סה"כ	1,126	1,140	(1.2)

הנהלת המוסד מביעה את הערכתה לעבודתם של עובדי המוסד לביטוח לאומי המשתקפת בדוח זה.

שם: פרופ' שלמה מור-יוסף
מנהל כללי

13.04.2014